

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

В.Д. Шаран

Підпис

В.Д. Шаран

Ініціали та прізвище

"23." *чрудня* 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЕДАГОГІКА

Галузь знань 22 Охорона здоров'я
Спеціальність 227 Фізична терапія, ерготерапія
Освітньо-професійна програма Фізична терапія, ерготерапія
Статус дисципліни нормативна
Навчально-науковий інститут фізичної культури і здоров'я
Кафедра загальної педагогіки та дошкільної освіти
Мова навчання українська

Дані про вивчення дисципліни

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг дисц.	Кількість годин						Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Самостійна робота		Залік	Екзамен
			Кредити ЄКТС	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				
Денна	III	V	4/120	64	32	–	–	32	56	–	–	+
Заочна	III	V	4/120	20	10	–	–	10	100	–	–	+

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми і навчального плану підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (240 кредитів ЄКТС)

Розробник:

Надім'янова Т. В. Надім'янова Т. В., к.пед.н., доцент

Погоджено керівником групи забезпечення спеціальності

Флюнт І. С. Флюнт І. С. д. мед н., професор

Схвалено на засіданні кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти

Протокол № 11 від 15 жовтня 2019 р.

Завідувач кафедри *Чепіль М. М.* Чепіль М. М., д. пед. н., професор

Схвалено на засіданні науково-методичної ради факультету психології, педагогіки та соціальної роботи

Протокол № 10 від *17 грудня* 2019 р.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради університету.

Протокол № 10 від *17 грудня* 2019 р.

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення педагогіки є засвоєння студентами знань про закономірності, принципи, форми, методи виховання, освіти і навчання людини на усіх етапах її вікового розвитку; формування на розвиток у студентів загальнолюдських якостей, а саме: дисциплінованості, відповідальності, уважності, спостережливості; організаторських, аналітичних, прогностичних здібностей тощо; гностичних, проектувальних, комунікативних вмінь; високої моральності, відповідальності, прагнення до самовдосконалення, постійного поповнення своїх знань.

2. Передумови вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна вивчається після медико-біологічних дисциплін («Фізіологія людини», «Гігієна»); суспільствознавчих та людинознавчих («Історія фізичної культури», «Психологія»), теорії та методики фізичного виховання.

3. Очікувані результати навчання

Відповідно до вимог програми навчальної дисципліни студенти повинні **знати:** основні базові поняття, категорії педагогічної науки; анатомо-фізіологічні, психологічні та вікові особливості учнів різновікових груп; сучасні організаційні форми, методи, прийоми, засоби навчання, виховання, що використовуються в освітньому процесі нової української школи; специфіку діяльності закладів освіти в організації здоров'язбережувального середовища в умовах навчання й виховання учнів різновікових груп; методи ефективного спілкування; специфіку суспільно-політичних відносин та формування адекватної моделі соціальної поведінки;

вміти : аналізувати дослідження найбільш стійких, сутнісних зв'язків, відносин між процесами навчання, виховання, розвитку та самовдосконалення особистості; розуміти та пояснювати педагогічні, соціальні аспекти, пов'язані з практикою фізичної терапії та ерготерапії; аналізувати індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції; володіти методами й формами педагогічної діагностики та педагогічного прогнозування; обґрунтовувати системи принципів, методів, засобів навчання й виховання, умови ефективного їх застосування; висловлювати аргументовану позицію щодо проблем збереження і зміцнення здоров'я дітей та молоді; попереджати прояви девіантної поведінки у середовищі учнівської молоді; використовувати сучасні методики й технології навчання з учнівською молоддю питань здорового способу життя; провадити професійну діяльність відповідно до потреб здоров'я, культурних цінностей та традицій населення України.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання здійснюється за шкалами оцінювання: стобальною, національною, ЄКТС.

А (90 – 100) – «відмінно» – 5 передбачає ґрунтовні знання навчального матеріалу, базових понять, категорій педагогічної науки; вміння аналізувати сучасні підходи до організаційні форм, методів, прийомів, засобів навчання, виховання, що використовуються в освітньому процесі нової української школи; повне відтворення програмного матеріалу, що міститься в основних та допоміжних рекомендованих літературних джерелах; вміння визначати загальні підходи до педагогічного процесу у конкретних ситуаціях, спираючись на загальні теоретико-методологічні підходи у педагогіці; застосування на практиці методів науково-педагогічного дослідження; володіння комунікативними та організаторськими вміннями; виконання усіх видів навчальної роботи.

В (83 – 89) – «добре» – 4 передбачає глибокі знання навчального матеріалу, базових понять, категорій педагогічної науки; вміння аналізувати сучасні підходи до організаційних форм, методів, прийомів, засобів навчання, виховання, що використовуються в освітньому процесі нової української школи; повне відтворення програмного матеріалу, що міститься в основних та допоміжних рекомендованих літературних джерелах, проте є потреба незначної підтримки у власній відповіді, яка інтерпретується з незначними неточностями; доцільне послуговування засобами вербальної комунікації; виконання усіх видів навчальної роботи.

С (75 – 81) – «добре» – 4 передбачає вільне володіння навчальним матеріалом, здатність аналізувати, порівнювати, узагальнювати основні категорійні ознаки педагогічних понять; вміння аналізувати сучасні підходи до організаційних форм, методів, прийомів, засобів навчання, виховання, що використовуються в освітньому процесі нової української школи; відтворення програмного матеріалу, що міститься у основних та допоміжних рекомендованих джерелах; здатність аналізувати попередні знання навчального матеріалу з метою їх практичного застосування, однак з певними неточностями; виконання усіх видів навчальної роботи.

Д (67 – 74) – «задовільно» – 3 передбачає недостатні міцні знання базових понять, категорій педагогічної науки, навчального матеріалу, що міститься в основних та допоміжних рекомендованих літературних джерелах; здатність аналізувати попередні знання навчального матеріалу, однак з суттєвими неточностями; вміння узагальнювати, робити висновки за сторонньої підтримки; виконання усіх видів навчальної роботи.

Е (60 – 66) – «задовільно» – 3 передбачає слабкі знання навчального матеріалу, на який не спираються за допомогою основних та допоміжних рекомендованих літературних джерел; за сторонньої допомоги здатність аналізувати, порівнювати, узагальнювати основні категорійні ознаки педагогічних понять; виконання значної частини видів навчальної роботи.

FX (35 – 59) – «незадовільно» – 2 передбачає незнання значної частини матеріалу, базових понять, категорій педагогічної науки; істотні помилки у

відповідях на запитання, невміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань; невиконання усіх видів навчальної роботи.

Ф (1 – 34) – «незадовільно» – 2 передбачає повну відсутність програмного матеріалу; нездатність аналізувати, порівнювати, узагальнювати основні категорійні ознаки педагогічних понять; невиконання усіх видів навчальної діяльності.

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засоби діагностики результатів навчальної діяльності студентів з дисципліни «Педагогіка» передбачають:

- контроль засвоєння теоретичних питань (усне опитування за матеріалами тем семінарських занять, аудиторна контрольна робота, виконання індивідуального завдання);
- екзамен.

6. Програма навчальної дисципліни

Предмет і завдання педагогіки. Методи науково-педагогічних досліджень.

Педагогіка як наука про виховання, навчання, розвиток особистості. Виникнення педагогічних ідей. Видатні представники зарубіжної педагогіки. Витоки української педагогічної думки. Характеристика основних категорій педагогіки. Система педагогічних наук. Поняття про методи дослідження та їх вибір. Науково-дослідна робота студента

Розвиток, виховання і формування особистості.

Розвиток, виховання і формування особистості. Поняття про особистість, її розвиток і формування. Роль спадковості, середовища і діяльності у розвитку особистості. Зовнішні і внутрішні умови розвитку особистості.

Вікові особливості психічного і фізичного розвитку учнів різних вікових груп.

Вікові періоди розвитку особистості. Поняття акселерації, ретардації у розвитку особистості. Індивідуальні особливості учнів.

Предмет і завдання дидактики

Дидактика як галузь педагогічних знань. Категорії дидактики. Основні дидактичні концепції.

Система освіти в Україні

Поняття системи освіти. Принципи системи освіти в Україні. Структура системи освіти. Завдання закладів освіти. Реформи освітньої системи України на сучасному етапі

Процес навчання як дидактична система

Сутність процесу навчання, його рушійні сили. Основні функції процесу навчання. Структура процесу навчання. Діяльність учителя й учнів у процесі навчання.

Закономірності і принципи навчання

Закономірності навчання. Принципи навчання як система вимог до ефективної побудови навчального процесу.

Методи засоби навчання

Поняття про методи навчання. Класифікація методів навчання. Загальні вимоги до використання методів навчання. Засоби навчання. Особливості використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі навчання.

Форми організації навчання

Організаційні форми навчання. Урок – основна форма організації навчання. Типи і структура уроків. Основні вимоги до уроків. Форми навчальної діяльності учнів на уроці..

Контроль та оцінювання навчальних досягнень учнів

Поняття контролю та діагностики навчання. Сутність, функції, види контролю. Методи контролю знань, вмінь, навичок учнів. Рівні та критерії оцінювання навчальних досягнень учнів. Проблема відставання учнів у навчанні. Вимоги до оцінювання знань, вмінь, навичок учнів.

Сутність процесу виховання, його зміст. Цінності сучасного українського виховання.

Процес виховання, його особливості та рушійні сили. Поняття національного виховання. Закономірності, принципи, методи виховання. Засоби й прийоми виховання. Зміст процесу виховання, його основні напрями. Особливості фізичного виховання. Формування основ здорового способу життя учнями різновікових груп.

Колектив і особистість.

Сутність, ознаки, функції колективу. Чинники розвитку учнівського колективу. Вплив колективу на особистість. Формальні і неформальні групи учнівського колективу. Дитячі та юнацькі громадські організації. Попередження девіантної поведінки в учнівському колективі.

Спільна діяльність школи і сім'ї у вихованні та навчанні дитини

Сім'я як соціально-педагогічне середовище. Особливості сучасної сім'ї, її завдання у вихованні дитини. Виховна робота школи, сім'ї, громадськості з педагогічно-занедбаними дітьми. Форми і методи роботи педагогічного колективу з батьками учнів.

Орієнтовний перелік тем семінарських занять

Педагогіка як наука, її становлення і розвиток.

Розвиток, соціалізація і виховання особистості. Вікові особливості психічного і фізичного розвитку учнів різних вікових груп.

Процес навчання, його особливості.

Система дидактичних закономірностей та принципів навчання. Методи і засоби навчання.

Форми організації навчання.

Контроль і діагностика навчальних досягнень учнів.

Особливості процесу виховання. Напрями виховання.

Взаємодія школи, сім'ї, громадських інституцій у вихованні дітей та молоді.

Орієнтовний перелік тем індивідуальних завдань

Індивідуальні завдання є однією з форм організації навчання студента, яка має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, а також застосування цих знань на практиці. Такою формою завдання може бути підготовка та написання реферату, а також творчі завдання.

Вибрати і підготувати реферат за темою:

Виховний ідеал народної педагогіки.

Біологічні і соціальні чинники у розвитку особистості.

Функції процесу навчання та їх роль у формуванні особистості.

Провідна роль діяльності вчителя у процесі навчання.

Школа як осередок формування особистості.

Організація здоров'язберігаючого середовища у школі.

Здоров'язбереження дітей як актуальна проблема.

Діяльність учителя у процесі здоров'язбереження учнів.

Проблеми формування здорового способу життя учнівською молоддю.

Режим дня школяра як необхідність зміцнення здоров'я.

Виховний вплив сім'ї у формування навичок здорового способу життя дитини.

Оздоровлювальний вплив фізичної активності на розвиток дитячого організму.

Рухова активність як чинник здоров'я.

Роль фізичних вправ у попередженні захворювань і зміцненні здоров'я учнів різновікових груп.

Виконання індивідуального завдання оцінюється за такими критеріями:

15 – 20 балів – обґрунтування актуальності проблеми, що розглядається; якісний аналіз фактичного матеріалу; зміст реферату або творчого завдання викладено у логічній послідовності, зроблено аргументовані висновки, висловлення особистого ставлення до порушеної проблеми.

10 – 14 балів – обґрунтування актуальності проблеми, що розглядається, виклад матеріалу викладено у логічній послідовності, однак не зроблено узагальнених висновків; незначні недоліки в оформленні реферату або творчого завдання.

5 – 9 балів – обґрунтування актуальності проблеми, що розглядається, однак у змісті викладеного матеріалу порушено логічну послідовність; незначні недоліки в оформленні реферату або творчого завдання.

0 – 4 бали отримує студент за невиконання індивідуального завдання, або виконав його на неналежному рівні: у змісті реферату або творчого завдання порушено логічну послідовність, якість оформлення індивідуального завдання не відповідає вимогам до його виконання.

7. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота студента містить опрацювання теоретичного матеріалу за основною та допоміжною рекомендованою літературою, підготовку до аудиторної контрольної роботи, підготовку до семестрового екзамену.

Опрацювати теоретичний матеріал та навчально-методичну літературу за темою конкретного заняття.

Опрацювати педагогічну спадщину видатних педагогів минулого та сучасності (у рамках конкретної теми).

Розкрити сутність основних педагогічних категорій (виховання, навчання, розвиток, освіта, самовиховання), окресливши різні підходи науковців у визначенні кожного з цих понять.

Скласти питання для проведення анкетування на тему «Чи знаєш ти, що таке «здоровий спосіб життя?» з учнями різних вікових груп (за власним вибором).

Скласти порівняльну таблицю специфіки розвитку дітей, що проживають у місті та селі, виділивши переваги й недоліки соціальних і природних факторів.

Охарактеризувати динаміку фізичного розвитку молодших школярів, підлітків, старшокласників.

Виписати народні прислів'я, приказки, афоризми про фактори впливу на розвиток дитини

Розробити конспект тренінгового заняття: «Здоров'я – цінність нашого життя»

Розробити аргументи для дискусійного питання «Чи можна назвати сучасну школу здоров'язбережним середовищем?»

Розробити конспект тренінгового заняття: «Молодь обирає здоровий спосіб життя».

Скласти тренінгову програму з метою профілактики негативних явищ в учнівському середовищі.

8. Форми поточного та підсумкового контролю

Теоретичне опитування за матеріалами тем практичних занять	Індивідаульне завдання	Аудиторна контрольна робота	Сума	Екзамен
40	20	40	100	100
Ваговий коефіцієнт			0,6	0,4

Бали за усні відповіді обраховуються за формулою: $x = A/n \cdot 8$, де A – сума усіх поточних оцінок за чотирибальною шкалою, включаючи оцінки «2», n – їх кількість (не менше п'яти). Кількість балів x заокруглюють до цілих. Якщо середня оцінка $A/n = 2,5$ то кількість балів, які отримає студент на підставі поточного контролю, дорівнюватиме нулю ($x=0$). Студенти повинні бути готові до групового контролю на практичних заняттях (тестування, фронтальне опитування, дискусія). Сумарна кількість балів з дисципліни визначається формулою: $S_{\text{сум.}} = 0.6 \cdot S_{\text{пот.}} + 0.4 \cdot S_{\text{підс.}}$, де $S_{\text{пот.}}$ – кількість балів за поточний контроль, $S_{\text{підс.}}$ – кількість балів за підсумковий контроль. Аудиторна контрольна передбачає виконання тестових завдань та теоретичні питання програмного матеріалу.

Екзамен за талоном № 2 і перед комісією проводиться в усній формі з оцінюванням за стобальною шкалою.

9. Інструменти, обладнання, програмне забезпечення не передбачено

10. Рекомендовані джерела інформації

Основні :

1. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: посібник для студ. вищих навч. закладів / О. І. Вишневський. – Дрогобич: «Коло», 2006. – 326 с.
2. Волкова Н. П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів / Н. П. Волкова. – К.: Академія, 2001. – 576 с.
3. Волкова Н. П. Педагогіка : навч. посіб. / Н. П. Волкова. – Видання 2-ге, перероблене, доповнене. – К.: Академвидав, 2007. – 615 с.

4. Галузинський В. М. Педагогіка: теорія та історія / В. М. Галузинський, М. Б. Євтух. – К., 1995. – 415с.
5. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 376с.
6. Дубасенюк О. А. Практикум з педагогіки : навчальний посібник / О. А. Дубасенюк. – К. : «Центр навчальної літератури», 2004. – 464 с.
7. Державна національна програма «Освіта». Україна ХХІ століття.// Освіта України. – К. : 2002 – 62 с.
8. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології / І.М. Дичківська.– К. : Академвидав. – 2004. 351 с.
9. Закон України «Про Освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
10. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» (із змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://consultant.parus.ua/>
11. Концепція Нової української школи – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/.../ukrainska-shkola-compressed>.
12. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості / Г. С. Костюк. – К., 1989. – 315с.
13. Кравець В. Історія класичної зарубіжної педагогіки та шкільництва : навчальний посібник для студентів педагогічних навчальних закладів / В. П. Кравець. – Тернопіль, 1994. – 436 с.
14. Кравець В. Історія української школи і педагогіки. Курс лекцій: Навч. пос. / В. П. Кравець – Тернопіль, 1994. – 360 с.
15. Кузьмінський А. І. Педагогіка : підручник. – 2 вид. перероб. і доп. – К. : Знання-Прес , 2004. – 445 с.
16. Максимюк С. П. Педагогіка / С. П. Максимюк. – К.: Кондор, 2005. – 350 с.
17. Надім'янова Т. В. Педагогіка : методичні матеріали до семінарських занять /Т. В. Надім'янова . – Дрогобич : РВВ ДДПУ імені Івана Франка, 2012. – 108 с.

18. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті / [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/>
19. Освітні технології: навч.-метод.посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін.; за заг.ред. О. М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2002. – 255с.
20. Педагогічний словник / За ред. дійсн. члена АПН України М. Д. Ярмаченка. – К. : Педагогічна думка, 2001. – 514 с.
21. Степанов О. М. Основи психології та педагогіки : посібник / О. М. Степанов, М. М. Фіцула. – К. : Академвидав, 2003. – 504 с
22. Чайка В. Основи дидактики : навч. посібник для студентів вищих педагогічних закладів. – Тернопіль : Астон, 2002. – 244с.
23. Педагогіка / За ред. Фіцули М. М. – К. : Академія, 2002. – 528с.

Допоміжні:

24. Денисенко Н. Ф. Перші кроки до формування збереження та зміцнення здоров'я підростаючого покоління. / Н. Ф. Денисенко // Управління школою. – 2003. – № 2. – С 25 – 31.
25. Денисенко Н. Через рух до здоров'я дітей : навч.-метод. посіб./ Н. Денисенко, О. Аксьонова. – Тернопіль : Мандрівець, 2010 – 88 с.
26. Жаліло Л. Охорона громадського здоров'я : управлінські аспекти : навч. посіб. / Л. Жаліло, І. Солоненко. – К. : Вид-во УАДУ, 2011. – 142 с.
27. Закон України «Про охорону дитинства» // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2001, № 30
28. Концепція Державної програми «Здорова дитина» // Інформ. вісник. – 2017. – № 15
29. Круцевич Т. Ю. Методи дослідження індивідуального здоров'я дітей та підлітків у процесі фізичного виховання / Т. Ю. Круцевич. – К. : Олімпійська література, 2010. – 232 с.
30. Лук'янченко М. І. Педагогіка здоров'я: теорія і практика: монографія / М. І. Лук'янченко. – Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2012. – 348 с.

31. Поташнюк І.В. Школа сприяння здоров'ю: теорія і практика: навч.посіб. / І. В. Поташнюк – Луцьк: Надстир'я, 2006. – 144 с.
32. Свириденко С. О. Активізація пізнавальної діяльності учнів у процесі формування здорового способу життя / С.О. Свириденко // Сучасні технології навчання у початковій освіті. – К.: КМПУ ім. Б. Грінченка, 2016.
33. Стан та чинники здоров'я українських підлітків : монографія / О. М. Балакірева, Т. В. Бондар, О. Р. Артюх та ін. / за ред. О. М. Балакіревої. – К. : ЮНІСЕФ, Укр. ін-т соц. дослідж. імені О. Яременка, К.І.С., 2011. – 315 с.
34. Сухомлинський В. О. Сто порад учителям / В. О. Сухомлинський. – К. : Рад школа, 1978. – 310 с.
35. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям / В. О. Сухомлинський. – Вибр. твори: у 5 т. – Т. 3. – К., 1977
36. Ушинський К. Д. Людина як предмет виховання / К. Д. Ушинський. / Вибрані твори : у 2 т. – К. : Рад. школа, 1983. – Т. 1. – С. 192–471.